

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 stycznia 2019 r., po rozpatrzeniu wniosku z 2 stycznia 2019 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. P. prawa do rekompensaty w związku z pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż jako okresu pracy warunkach szczególnych nie uznano wnioskodawczyni zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni nie przedłożyła świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

/decyzja k.65 akt ZUS/

W dniu 5 lutego 2019 r. A. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę w zakresie w jakim odmówiono jej prawa do rekompensaty. Skarżąca wskazała, że w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. wykonywała pracę w szczególnych warunkach, jednakże nie ma świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lecz wskazała świadków no potwierdzenie charakteru jej pracy

/odwołanie k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni A. P. urodziła się w dniu 11 kwietnia 1955 r.

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 16 lutego 2016r. przyznano wnioskodawczyni prawo do emerytury. W dniu 2 stycznia 2019 r. A. P. wniosek o przyznanie jej prawa do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach.

/wniosek k. 45 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach podnosząc, iż odwołująca nie udokumentowała 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawczyni okres 8 lat 9 miesięcy i 21 dni z tytułu zatrudnienia w firmie (...) na stanowisku tkacz przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych w okresie od 5 kwietnia 1989r. do 31 grudnia 1998 roku tj. pracę wymienioną w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w wykazie A dziale VII pkt.4 na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach (świadectwo k.47 akt ZUS).

A. P. we wcześniejszym okresie w latach od 4.09 1970r. do 5.10.1987r. zatrudniona była w Zakładach (...) w Ł.. W początkowym okresie w latach 1970-1972 pracowała jako uczeń zawodu, następnie przez większość okresu zatrudnienia poza okresami zwolnień lekarskich i urlopu wychowawczego pracowała jako tkacz albo nastawiacz maszyn na tkalni bezpośrednio przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. Do wynagrodzenia były wypłacane dodatki za pracę w szczególnych warunkach, była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w systemie trzy zmianowym.

(zeznania świadków Z. H. k.15, 4 min. 21 sek., M. P. k.15, 10 min. 15 sek., zeznania wnioskodawczyni k.15-16 , 15 min. 33 sek. protokołu elektronicznego).

W okresie tym jedynie od 2 września 1985r. do 13 marca 1986r. wnioskodawczyni zatrudniona była na stanowisku brakarki zaś w pozostałych okresach jako tkacz lub nastawiacz maszyn.

(odpisy akt osobowych k.49-64 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni k.15-16, 15 min.33 sek. protokołu elektronicznego).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, w tym przede wszystkim świadectwa pracy oraz odpisów akt osobowych wnioskodawczyni jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawczyni oraz świadków. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Sąd dał wiarę zeznaniom skarżącej jak i świadków, co do charakteru jej pracy w spornych okresach, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerłość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Zeznania wnioskodawczyni znajdują potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych skarżącej ze spornych okresów, tworząc logiczną całość i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2017 r. , poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art.23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15 – LEX 2044406).

Przepisy art.2 pkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i

rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąc tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołująca się nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art.32 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r. , poz. 1383) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art.32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawczyni domagała się ustalenia, że w okresie od 1 września 1972 roku do 5 października 1987 r. z wyłączeniem urlopu wychowawczego oraz pracy ja ko brakarki zatrudniona była w pełnym wymiarze czasu pracy jako tkacz i nastawiacz maszyn w Zakładach (...) w Ł. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i wykonywała pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art.473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udawadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez wnioskodawczynię w powyższych okresach była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż wnioskodawczyni, w spornych okresach (za wyjątkiem okresów urlopu wychowawczego, okresów zasiłkowych oraz pracy jako brakarka a więc przez okres znacznie przekraczający brakujące 7 lat pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych tkacza i nastawiacza maszyn czyli prace wymienione w wykazie A dziale VII ust.4 pkt 7 i 48 Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983r. Charakter pracy wnioskodawczyni wynika zarówno ze złożonej dokumentacji pracowniczej, zeznań samej wnioskodawczyni jak i świadków. Sam brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie może przesądzać o charakterze tej pracy i odmowie przyznania świadczenia.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. P. prawo do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach od dnia 1 stycznia 2019 r.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS .
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji..